

Universitatea *Transilvania* din Brașov

TEZĂ DE ABILITARE
REZUMAT

Titlu: Challenges facing financial markets and entrepreneurship - crises, competition, financial integration, new technologies, sustainable business development

Domeniul:Finante

Autor: Conf. Dr. Cristina Duhnea
Universitatea Ovidius din Constanta

BRAȘOV, 2021

“Piețele financiare sunt implicate esențial în alocarea resurselor. Pot fi considerate "creierul" întregului sistem economic, un punct focal al deciziilor: eșecul lor duce nu doar la profituri suboptimale pentru acest sector, ci și la posibile disfuncții la nivelul întregului sistem economic.”

Joseph Stiglitz, March 1999

Teza de abilitare reprezintă sinteza celor mai semnificative cercetări realizate ulterior obținerii titlului de doctor și este structurată în trei părți: prezentarea principalelor realizări științifice, planul de dezvoltare a carierei și referințele bibliografice care susțin cercetarea inclusă în teză.

Realizările științifice sunt prezentate în teza de abilitare în trei secțiuni: 1. cercetări privind piețele financiare cu focus pe piața de capital din România și a industriei bancare, 2. cercetări privind fluxurile de capital și consumul 3. cercetări privind provocările cu care se confruntă întreprinzătorii și managerii în procesul complex de dezvoltare sustenabilă a afacerilor.

Prima secțiune sintetizează cercetări privind piața financiară românească, bancară și non-bancară, în contextul provocator al ultimelor trei decenii, caracterizat de crize sistemice și conjuncturale. Cercetările întreprinse pleacă de la rolul fundamental pe care piața financiară îl joacă, sau ar trebui să îl joace – finanțarea economiei reale. Atât piața de capital, dar mai ales industria bancară, se află în prezent în fața unor provocări pe care nu le pot ignora: apariția tehnologiilor care transformă economia într-una digitalizată, concurența intensificată de apariția companiilor fintech, a segmentului de shadow banking în creștere, precum și de procesul de integrare financiară europeană. Mai mult, în condițiile unei concurențe crescute și sub presiunea necesității transformării abordării de business pentru adaptarea la digitalizare, piața financiară se confruntă azi cu consumatori sofisticăți care, în căutarea satisfacției privind consumul de servicii financiare, ridică prestatorilor de astfel de servicii noi provocări. Pe de altă parte, investitorii, în contextul unor piețe financiare integrate, adaugă presiunea nevoii de a obține performanțe economice comparabile cu piețele europene, oferind acestora randamente care să consolideze procesul de atragere a acestora, mai ales a celor străini, dar și retenția lor pe piața românească pe termen lung. Cercetările au arătat ca piața românească de capital a făcut pași timizi în direcția susținerii economiei reale, furnizând finanțare prin emisiuni de acțiuni, numărul acestora rămânând dezamăgitor de mic, dar prin comparație cu alte piețe din regiune (Bulgaria și Ungaria) a făcut față mai bine șocurilor provocate de crizele manifestate la nivel global în 2007-2008. De asemenea, industria bancară a fost abordată în cercetările realizate din două direcții. Una privește aspecte ale determinării poziționării ei în raport cu exigențele investitorilor, impactul pe care competiția în creștere a segmentului de shadow banking îl are precum și penetrarea serviciilor de internet banking. Cealaltă pune accentul pe realitatea pe care crizele și competiția au accentuat-o după 2007 – nevoia de a pune în centrul strategiilor de dezvoltare pe termen lung satisfacția consumatorului (o armă fără de care niciun actor din piață nu va reuși să supraviețuiască, dar mai ales să obțină performanțele așteptate de investitori). Abordarea conceptului de satisfacție a consumatorului de servicii bancare s-a făcut aplicând diverse modele matematice și utilizând rețele neuronale artificiale cu scopul de a identifica factorii ce

influențează satisfacția, dar și ierarhizarea lor, pentru a releva importanța pe care le-o alocă consumatorii.

A doua secțiune dezvoltă cercetări privind două concepte în vederea identificării modului în care influențează pe termen lung creșterea economică: fluxurile de capital și consumul. Literatura de specialitate arată influența pozitivă a fluxurilor de capital asupra creșterii economice, însă dimensiunea acestei influențe este condiționată de calitatea politicilor economice și a răspunsului instituțional a țărilor receptoare, mai ales în cazul celor în curs de dezvoltare. Cercetarea acestor influențe nu poate face abstracție de fenomenul de integrare financiară și de crizele care afectează economia la nivel global. Demersul realizat în lucrare privește evoluția fluxurilor de capital în economia românească, determinanții acestora, precum și relația cu creșterea economică. Analiza punctează, de asemenea, modul în care banca centrală a răspuns provocării reprezentate de fluxurile de capital în contextul crizei financiare internaționale și a procesului de integrare financiară. Ultima parte a acestei secțiuni prezintă existența fenomenului de histerezis la nivelul consumului. Acesta, prin cele două trăsături ale sale – remanență și memorie selectivă, aduce o viziune nouă în explicarea evoluției sistemelor economice. Cercetarea realizată la nivelul României asupra consumului au relevat prezența histerezis-ului, evidențiind faptul că influențe temporare asupra determinanților consumului au efecte de durată asupra acestuia. Concluziile arată că, pentru a reuși să obțină performanțe, agenții economici trebuie să accepte această realitate și să își modifice în consecință comportamentul în ceea ce privește abordarea consumatorului și a strategiilor de vânzare.

A treia secțiune abordează provocările pe care le aduce demersul de a dezvolta afaceri sustenabile, care să conserve mediul din grija pentru generațiile viitoare. Cercetarea realizată investighează modul în care managerii și întreprinzătorii reacționează la eforturile necesare, mai ales cele financiare, pentru a dezvolta afaceri care să contribuie la o dezvoltare economică durabilă, cu focus pe una din cele mai dinamice industrii – turismul.

Planul de dezvoltare a carierei sintetizează, pe de o parte realizările profesionale atât la nivelul activității de cercetare cât și a activității didactice, iar pe de altă parte intențiile privind dezvoltarea carierei didactice și direcțiile viitoare de cercetare ca o continuare firească a eforturilor depuse până în acest moment.

Rezultatele obținute (publicarea de articole, participarea la conferințe, desfășurarea de activități de cercetare în cadrul echipelor de implementare a unor proiecte naționale și internaționale) până în prezent vor reprezenta în continuare sursa de furnizare de act educațional de calitate, pentru a oferi studenților mei o pregătire profesională solidă.

Maturitatea atinsă în 20 de ani de carieră didactică și de cercetare se va canaliza către aprofundarea mai multor direcții de cercetare, dar și spre explorarea altora noi:

1. cercetări privind capacitatea piețelor financiare de a se adapta și de a se reforma pentru a face față crizelor cu care economia globală s-a confruntat din ce în ce mai des, chiar dacă acestea sunt de magnitudini diferite:

- continuarea investigației prin metode calitative și cantitative de cercetare a performanțelor piețelor de capital, în primul rând a celei românești dar într-un context internațional, în două direcții: pe de o parte cu privire la capacitatea de a asigura finanțarea economiei reale și pe de altă parte în ceea ce privește capacitatea de a atrage investitori.

- utilizarea de noi metode pentru a investiga capacitatea industriei bancare de a face față noilor provocări (concurență sporită, integrare financiară, digitalizarea accelerată a serviciilor financiare), precum și modul în care băncile își pot menține sau îmbunătăți performanțele.

- aprofundarea investigației privind satisfacția consumatorilor în ceea ce privește serviciile bancare, deoarece cercetările au arătat deja că noile condiții în care băncile sunt obligate să funcționeze (concurența crescândă din segmentul de shadow banking și companiile fintech a căror cifră de afaceri a crescut exponențial în ultimii ani) implica schimbări profunde în strategiile lor de dezvoltare.

2. Dezvoltarea analizei econometrice care să permită investigarea factorilor determinanți ai fluxurilor de capital, precum și analiza fenomenului de histerezis privind investițiile străine plecând de la rezultatele obținute în cercetările realizate și în literatura internațională de specialitate. Fenomenul de histerezis, prin cele două caracteristici ale sale - remanența și memoria selectivă, poate arăta noi modalități de dezvoltare a strategiilor de atragere a investitorilor străini, având în vedere factorii care le influențează comportamentul.

3. A treia direcție principală de cercetare va continua cea mai recentă direcție de cercetare privind capacitatea managerilor și antreprenorilor de a se adapta la nevoia de dezvoltare a unor afaceri durabile: cum să se adapteze noilor direcții de dezvoltare în ceea ce privește gestionarea resurselor disponibile, cum să se schimbe strategii de afaceri și abordarea consumatorilor care au drept criteriu, atunci când aleg produse și servicii, nivelul de durabilitate al unei afaceri, raportul cost-beneficiu real pentru implementarea măsurilor și strategiilor pentru a face afacerea durabilă și prietenoasă cu mediul. Cercetările viitoare vor continua să investigheze industria turismului, dar o voi extinde la alte sectoare cu potențial ridicat de impact negativ asupra mediului.